

LITURGICZNY OBRZĘD KONSEKRACJI KOŚCIOŁA

Czym jest konsekracja kościoła?

„Konsekracja, czyli uroczyste poświęcenie kościoła i ołtarza, zalicza się do najważniejszych aktów liturgicznych. Miejsce bowiem, gdzie gromadzi się wspólnota chrześcijańska, aby słuchać Słowa Bożego, zanosić modlitwy błagalne, wielbić Boga, a przede wszystkim sprawować sakramenty i gdzie przechowuje się Najświętszy Sakrament Eucharystii, jest szczególnym obrazem Kościoła, Świątyni Boga, zbudowanej z żywych kamieni” (Rytuał). Konsekracja to Boża pieczęć, która jest potwierdzeniem wobec wszystkich, że jest to szczególne miejsce spotkania Boga z człowiekiem, miejsce, w którym niebo spotyka się z ziemią. Ten akt potwierdza również godność człowieka, który wyszedł od Boga, jest Jego odblaskiem przez wolność, możliwość wyboru i zdolność do miłości. Konsekracja kościoła jest wydarzeniem wyjątkowym, gdyż odbywa się tylko raz w historii danego kościoła. Jest to wydarzenie niepowtarzalne, bardzo rzadkie, dlatego warto wziąć w nim udział, gdyż wielu wyznawców Chrystusa nigdy nie będzie miało okazji doświadczyć tak pięknego obrzędu. Konsekracja jest zwieńczeniem budowy, przekazaniem przez budowniczych gmachu kościoła na wyłączną własność Bogu. A ponieważ Bóg, który jest Panem Wszechświata, nie potrzebuje dla siebie mieszkania na ziemi, tak naprawdę poprzez konsekrację kościół staje się miejscem potrzebnym człowiekowi, by mógł spotykać się bezpośrednio z Bogiem poprzez modlitwę, słuchanie Słowa Bożego, a przede wszystkim Sakramenty święte, których szczytem jest Najświętsza Eucharystia. Doceńmy wielkość tego dnia, w którym odbędzie się konsekracja i zechciejmy uczestniczyć w niej jak najliczniej i najwocniej, byśmy mogli korzystać duchowo z tego miejsca – my, jak również przyszłe pokolenia, które kiedyś nas zastąpią i będą przychodzić do tej świątyni. Aby jak najlepiej przeżyć konsekrację kościoła św. Jana Pawła II w Pruszwicach i zrozumieć wszystkie obrzędy, które podczas niej będą miały miejsce, zachęcam do przeczytania tego artykułu, który ma na celu wyjaśnienie liturgicznej struktury tej pięknej ceremonii.

Początek obrzędów.

Obrzędy poświęcenia zaczynają się wejściem do kościoła. Pierwszym aktem po wejściu jest przekazanie kościoła: delegaci tych, którzy wybudowali kościół, przekazują go biskupowi. Następnie ma miejsce pokropienie kościoła i wiernych: biskup błogosławi wodę i skrapia nią lud, który stanowi duchową świątynię, oraz ściany kościoła i ołtarz. Woda, która oczyszcza z brudu grzechu i jest znakiem życiodajnej łaski, wypłynęła z przebitego boku Zbawiciela. Pokropienie wodą na początku przypomina nam, że Pan wyprowadza ją ze skały ołtarza, byśmy mogli czerpać w obfitości z Jego niezmiernego miłosierdzia. Biskup święcąc wodę wypowiada następującą modlitwę: „Boże, przez Ciebie wszelkie stworzenie osiąga światło życia, Ty otaczasz ludzi taką miłością, że nie tylko żywisz ich z ojcowską troską, lecz miłosiernie obmywasz ich z grzechów i sprowadzasz nieustannie do jedności z Chrystusem, który jest ich Głową. W swoim miłosierdziu postanowiłeś, że grzesznicy, którzy przyjmą chrzest, umrą dla grzechu i powstaną do nowego życia razem z Chrystusem, aby się stać członkami Jego Ciała Mistycznego i dziedzicami wiecznej nagrody. Uświęć tę wodę swoim błogosławięństwem, aby pokropienie nas i ścian tej świątyni było znakiem przypominającym sakrament chrztu, w którym obmyci z grzechu staliśmy się w Chrystusie świątynią Twojego Ducha. Spraw, abyśmy z wszystkimi braćmi, którzy będą w tym kościele sprawowali święte sakramenty, doszli do niebieskiego Jeruzalem. Przez Chrystusa, Pana

naszego. Amen”. Po tej modlitwie nastąpi pokropienie ścian kościoła i wiernych. Po obrzędzie pokropienia śpiewa się hymn: „Chwała na wysokości Bogu”, a po nim następuje kolekta, która kończy obrzędy wstępne.

Liturgia Słowa

Następuje Liturgia Słowa, w której bardzo ważne miejsce zajmuje pierwsze czytanie z Księgi Nehemiasza. (Ne 8,1-4a.5-6.8-10). Jest to najstarszy biblijny opis czytania Pisma Świętego na zgromadzeniu modlitewnym. Gdy Izraelici powrócili z wygnania babilońskiego i odbudowali mury Jerozolimy, zrozumieli, że również ich wiara, osłabiona w czasie niewoli, potrzebuje odbudowy. Toteż sami zaczęli się domagać od kapłana Ezdrasza, aby przyniósł im Prawo Boże. Nie wystarczało im, że „mieszkali już w swoich miastach” (7,72) - czuli głód słuchania słów Pańskich. Tekst ten opowiada, jak kapłan Ezdrasz czytał Pismo Święte, a lud słuchał z wielkim wzruszeniem i szacunkiem. To było wielkie święto dla Izraelitów. Tak samo i dla nas dzień konsekracji będzie wielkim świętem, niezapomnianym dniem poświęconym Panu i tak będziemy starali się go przeżyć. Niech i nam towarzyszy w tym dniu wielka radość, jaka towarzyszyła Izraelitom oraz wiele lat później – ewangelicznemu Zacheuszowi z Jerycha, który przyjął do swojego domu Jezusa, co zmieniło całkowicie jego życie.

Po czytaniach i Ewangelii biskup wygłosi homilię, w której wyjaśni znaczenie tekstów biblijnych oraz poświęcenia kościoła. Następnie odmówimy wyznanie wiary. Natomiast nie będzie Modlitwy wiernych, gdyż zastępuje ją śpiew Litanii do Wszystkich Świętych.

OBRZĘDY POŚWIĘCENIA

a) Litania do Wszystkich Świętych i modlitwa poświęcenia.

Po wyznaniu wiary rozpoczynają się obrzędy poświęcenia kościoła. Ksiądz Arcybiskup wypowie modlitwę konsekracyjną, przez którą ta budowla zostanie oddana Bogu, na Jego chwałę. Usłyszymy w niej, że widzialny gmach jest znakiem niewidzialnej świątyni, którą jesteśmy my – żywe kamienie Kościoła świętego – tworzący mistyczne ciało Chrystusa, którego On jest Głową. To miejsce jest święte, bo tutaj niebo łączy się z ziemią, sprawy Boskie ze sprawami ludzkimi. W najważniejszych chwilach wydarzeń Kościoła przyzywa się wstawiennictwa Świętych, dlatego przed modlitwą konsekracyjną będziemy śpiewać Litanie do Wszystkich Świętych. Ksiądz Arcybiskup zachęci nas do tego słowami modlitwy: „Módlmy się, najmilsi, do Boga Ojca Wszechmogącego, który przemienia serca wiernych w duchowe świątynie dla siebie, nasze zaś prośby niech wspiera braterska modlitwa świętych”. Nastąpi teraz Litania do Wszystkich Świętych, podczas której będzie wypowiedziana prośba: „Prosimy Cię, abyś ten kościół konsekrował”. Po Litanii Ksiądz Arcybiskup odmówi modlitwę konsekracyjną – jest to najważniejszy moment całej Liturgii konsekracji. Modlitwa ta wyraża zamiar poświęcenia kościoła Panu na stałe i uprasza Jego błogosławieństwo.

b) Obrzędy namaszczenia.

Po modlitwie konsekracyjnej następują specjalne obrzędy, które są widocznymi znakami ukazującymi niewidzialne dzieła, których Pan dokonuje za pośrednictwem Kościoła sprawującego Boże misteria, a zwłaszcza Eucharystię. Pierwszym takim obrzędem jest obrzęd namaszczenia ołtarza i ścian kościoła. Najważniejszym miejscem w świątyni jest ołtarz. Wyciosany z kamienia, oznacza Chrystusa, „który jest kamieniem węgielnym swojego

Kościola”. Na ołtarzu, jak na skale Golgoty, składana jest Paschalna Ofiara Ciała i Krwi Zbawiciela. Przez nią zostaliśmy odkupieni i ona jest dla nas Najświętszym Sakramentem. Ksiądz Arcybiskup namaści ołtarz olejem krzyżma świętego. Olej ten jest znakiem Ducha Świętego, który sprawia, że sakramenty dokonują tego, co oznaczają. To właśnie tym olejem zostaliśmy namaszczeni podczas chrztu i bierzmowania, aby przez nas Chrystus kontynuował swoją misję, i abyśmy na ołtarzu swojego serca składali Bogu duchową ofiarę, czyniąc całe życie wiecznym darem dla Niego. Przez namaszczenie krzyżmem ołtarz staje się symbolem Chrystusa, który przed wszystkimi został „Namaszczony” i tak jest nazwany. Ojciec przecież namaścił Go Duchem Świętym i ustanowił Najwyższym Kapłanem, aby na ołtarzu swego Ciała złożył w ofierze swoje życie za zbawienie wszystkich.

Następnie delegowani przez Księdza Arcybiskupa duchowni namaszcą ściany kościoła krzyżmem w dwunastu miejscach specjalnie do tego przygotowanych (tzw. Zacheuszki – kamienne tabliczki na ścianach kościoła). Przez dwanaście namaszczeń zaznacza się, że kościół jest obrazem świętego miasta Jeruzalem, zbudowanego na dwunastu warstwach fundamentów, na których jest wypisane dwanaście imion dwunastu Apostołów Baranka (por. Ap 21, 14). Podczas namaszczeń Ksiądz Arcybiskup odmówi modlitwę: „Niech Bóg uświęci swoją mocą ten ołtarz i kościół, który namaszczamy jako Jego służy, aby wyrażały tajemniczy związek Chrystusa i Kościoła”. W czasie namaszczenia ołtarza i ścian wykonuje się odpowiedni śpiew.

c) Obrzędy okadzenia.

Po namaszczeniu ścian świątyni zostaną wniesione dwie kadzielnice, jedna będzie umieszczona na ołtarzu, a drugą będą trzymać ministranci. Na poświęconym ołtarzu Ksiądz Arcybiskup spali kadzidło, bo jest to miejsce chwały i bliskości Boga. Wznoszący się ku górze dym kadzidła oznacza nasze modlitwy, które w tym świętym miejscu zanosimy do nieba, i które są miłe Bogu, jak zapach spalonych wonności. Zasypanie kadzidła dokona się przy słowach: „Niech nasza modlitwa wznosi się przed Tobą, Panie, jak kadzidło. A jak ta świątynia napelnia się wonią kadzidła, tak niech Twój Kościół promieniuje świętością Chrystusa”. Okadzenie wnętrza kościoła wskazuje, że przez poświęcenie stał się on domem modlitwy. Przede wszystkim jednak okadza się lud Boży, gdyż on jest świątynią żywą, w której każdy wierny jest duchowym ołtarzem.

d) Obrzędy nakrycia ołtarza.

Po okadzeniu ołtarz zostanie wytarty, następnie będzie nakryty białym obrusem i przyozdobiony kwiatami. Nakrycie ołtarza wskazuje, że ołtarz chrześcijański jest miejscem Ofiary eucharystycznej oraz stołem Pańskim. Dokoła niego stoją kapłani i wierni i przez tę samą czynność, choć spełniają różne funkcje, sprawują pamiątkę śmierci i zmartwychwstania Chrystusa oraz spożywają wieczerzę Pańską. Dlatego ołtarz jako stół Uczty ofiarnej odpowiednio się przygotowuje i uroczyście przyozdabia. Oznacza to wyraźnie, że ołtarz jest stołem Pana, do którego wszyscy wierni przychodzą z radością, by posilić się Bożym pokarmem, czyli Ciałem i Krwią ofiarowanego Chrystusa.

e) Obrzędy oświetlenia ołtarza.

Po przyozdobieniu ołtarza obrusem i kwiatami jeden z kapłanów poda księdzu Arcybiskupowi zapaloną świecę, a on, trzymając ją w dłoniach, odmówi modlitwę: „Niech w Kościele jaśnieje światło Chrystusa, aby wszystkie ludy osiągnęły poznanie prawdy”. Po

modlitwie Ks. Arcybiskup przekaze świecę księdzu diakonowi, który zapali od niej świecę ołtarzową, a inni kapłani przy śpiewie odpowiedniej pieśni zapalą „zacheuszki”, w tym czasie zostaną włączone wszystkie światła w kościele. Oświetlenie ołtarza, po którym następuje oświetlenie kościoła, przypomina, że Chrystus jest „Światłem na oświecenie pogan” (Łk 2, 32), którego blaskiem jaśnieje Kościół, a dzięki niemu także cała rodzina ludzka.

Liturgia Eucharystyczna.

Następnie rozpocznie się Liturgia Eucharystyczna. Na przygotowanym ołtarzu biskup będzie sprawował Eucharystię, która jest główną i najstarszą częścią całego obrzędu konsekracji kościoła. Sprawowanie Eucharystii ściśle wiąże się z obrzędem poświęcenia kościoła:

- przez sprawowanie eucharystycznej Ofiary osiąga się i za pośrednictwem znaków ukazuje najwyższy cel, dla którego zbudowano kościół i wzniesiono ołtarz;

- Eucharystia, która uświęca serca tych, którzy ją przyjmują, w pewien sposób uświęca też ołtarz i miejsce jej sprawowania, jak to niejednokrotnie stwierdzili starożytni Ojcowie Kościoła: „Godny podziwu jest ołtarz, bo choć z natury swej jest kamieniem, staje się święty, gdy tylko przyjmie Ciało Chrystusa” (św. Jan Chryzostom);

- ścisły związek między poświęceniem kościoła i sprawowaniem Eucharystii ukazuje się także przez to, że Msza święta na poświęcenie kościoła posiada własną prefację głęboko wnioskującą w znaczenie obrzędu.

Liturgia Eucharystyczna rozpocznie się od procesji, podczas której wraz z darami ofiarnymi zostaną złożone: nasza miłość i nasze cierpienie, a zwłaszcza ofiara tych wszystkich ludzi, którzy wspierali duchowo i materialnie budowę tego kościoła. Zwieńczeniem całej uroczystości będzie uroczyste Te Deum (Ciebie, Boga, wysławiamy), które odśpiewamy jako dziękczynienie za dzieło budowy kościoła i za dzień jego konsekracji.

Mam nadzieję, że ten artykuł zachęci nas do uczestnictwa w tej uroczystości i pozwoli nam pięknie ją przeżyć. Na czas przygotowania i oczekiwania na ten dzień, niech nam Pan Bóg błogosławi.

Ks. Jacek Hołowacz

(na podst. *Pontyfikału Rzymskiego. Obrzędy poświęcenia kościoła i ołtarza*)